

*Incipit epla s^a gregory turo
nesis archiepi ad b^{at}u sul
piciu scdm Bituricensem
archiepm. de ortu s^a mar
ti. et i vita scozu. vii. dormi
entiu confagurione ipsius.*

Beatissimi
mo pa
tri Sul
picio di
gna by
turicen
si archi
epo. Gre

gorius tuonoru indignu sa
cerdos In deo salutari no
salute ppetua Apud poeta
sub figura apu scozu v^oq et
prudencia laudat cum dia
tur Eius magis ex hauste
fuerint hoc acris omib incu
but generis lassu sarare ru
nas hoc pr beatissime in fron
tem eple pre misisse liauerit
osiderati quata prudencia
quata sollicitudie titubantis
ecclie statu firmare et eis
ruinas resarare cotendit h
vite ppe exemplis lucenib hor
mellifluis exhortacionu ser
moib q hoc demiq gestis pce
denau scozu in mediu platis
age no cessatis hinc est em
qd me cetera que puitati mee
ura sublimitas impauit ur
guens autē impium ē am
a ammoniao quatmo viu dor
mientiu q apud manū mo

nastium noscūt regerere
quozq fama pcelebs longe
lateq diffundit actū vitā
vel finē suspia possem repp
te vobis dirigere Tu ego
iuxta poetaū illud pro moe
meo et p v^oā reuerentia res
pondi Tuus ē pr alme qd
optes exposuisse labor in ius
sa capeste fas ē Statimq vi
auo ut di obedienciae pede
uram pseques iusionem p
scrutato eccliesiarum sermo
et bibhothecis reuoluens
tandem apud p^ofatū manū
monastium repperi qd queie
bam Seruato ergo tenore
hystorie patniti v^ore ut pete
deratis transp^otū destinavi
de cetero et pro officio et pro
more v^oriū ē et ob xpi g^onam
adquirenda edificare ecclias
et amico mo seruo obediē
eiusdem xpi d^oni misericordia
impetrare. *Explicit plogus.*

*Incipit de vita et obitu scozu
vii. dormientiu confagurione
oru b^{at}i martini turois i manū
moſteio corp^oalit^o q^oſteriu.*

Menore dro
detiam et
maximiam
iperatorū
crudelitate
eoz exige
te deficerz

cepit et discede pene vnu
sub orb a ramanoy p^oate.

127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150

Maximilianus dicitur et max
imam imperator crudelitate
eorum exigitur deficiente cepit
inter milites autem huius reg
ni discessit presidere eis flo
ris rege strenuissimo Cui flo
rus patre suo aumaro no
uiter via uniuersa carnis in
gresso regnum adeptus est cum
viginti esset annorum habebat
autem idem florus duos fratres
minores se marinum et au
marum Dixit autem predictus florus
uxorem puellam pulcherrimam
brubildem nomine filiam dicit
regis saxonum ex qua genu
it tres filios primogenitum florem
beatum marinum turonensis ge
nitorem secundum tamen aumaram secun
dum vero hilgrinum iunior filios genuit
clementem primum letum et theo
dorum Tercium autem aumaro in
genuit gaudentem quiriacum et
innocentium florem qui in regno
suo fere per annos feliciter po
tuit maximiano aggerit qui
fere per tres annos laborans
vix et cum magna difficultate
primam partem regni eius ingressus
est nec sine morte et sang
uine suorum pugnauerat si qui
dem florus cum eo bis tempore sepius
confligens tunc inter deuictum
fugauerat Sed prodicione suorum
sacrauit quoddam castrum et munivit
contra eum et eius regnum: et sic
sedes et tamen Tandem obsedit
eum in quadam castra munitione

• hilgrinum

cum omnem fere nobilitate huius
Obsessus autem per dimidium annum
ad deditionem compulsus est
venire vita sibi cum membris
suis atque suorum concessa Captoque
duxit secum romam Inter quos fue
runt duo fratres floris regis mar
tini et aumari filios autem
non dum genuerat hi primogenitum
primum florem videlicet tamen annorum
Alios autem duos per reuersionem
captiuitatis genuerunt Cum autem
presentati essent diocletiano mi
sit eos in carcerem per annum vero
dimidium sordidato perbitatu floris
diocletiano iussit eum sibi presentari
Videns autem pulchritudinem eius
ob fecerit et labore carceris emar
tuisse misericordia motus est absolutum
et remisit ad propria promissum ei reg
no suo cum redditibus: sublatum vel
satis in munitionibus Tali causa
pacto promissum eum regnare ut
per mortem ipsius filius ipsius non
sublimaretur in regnum nec
imperialatum sed tantum tribunus
existeret Quod cum ex utraque
parte summatum fuisset recessit cum
omnibus suis Reversus autem
eodem anno genuit duos
filios hilgrinum et aumaram Quibus
vero qui non accipit personam per
apud et exhibet oscula eorum quod non
uult induat et edat in re publica
sensum et adduat in superiorem
impatores ipsos qui ecclesiam
persecutionibus grauissimis dum ver
auerant in tantam amaram
et vanitatis deuenire promissum

multa uocem
maximie
mediolan
is insigni
impium
quasi pleb
ans hant
prensens
fidus gene
tino iam
more uo
dolo illis
capto nec
ere fractio
instrangul
dam asseru
suscipio m
dignia sim
vero et ipse
sa. eodem a
se intellige
husto ven
tus est pur
in villa su
opidi die v
reuum

Hilgrinus
eter
tane
et horadat
cognouit ali
deate paas
no nutu lat
desere cepit
genitum sui f
q. eisdem m
et diocletia
ano breuiss
dustano p
no maxime

mutacionem. ut Diocetianus
 in comedie maximianus
 mediolani vno die deposi-
 tis insignibus impij. post
 impium priuati uiueret
 quasi plebij. Vex maximianus
 hanc milto post facti
 penitens cu dispositis in
 fidis genero suo constan-
 tino iam regnu tenenti
 morte uoliret dephenso
 dolo illis apud massiliam
 capto nec milto post in car-
 cere fractis laqueo ceruicibus
 in strangulato. vel ut qui-
 dam asserunt a demombus
 suffocatus impia vite morte
 digna finuit. Diocetiano
 vero et ipse eadem ex cau-
 sa. eidem constantino factu
 se intelligens suspectum
 hausto veneno sui ipso effec-
 tus est punitor impij et
 in villa sua seorsolonas
 opidu die vite clausit ex-
 tremum

His et tempali et
 eterua morte mul-
 tatus. cu post tetra-
 et horridam belloj et pse-
 cucionu caligiem diu desi-
 derate paas tranquillitas diu-
 no nutu late p mundu splen-
 descere cepit. floribus pmo-
 genitu sui floj constantino
 q eisdem mpatoribus videli-
 cet diocetiano et maximi-
 ano breuissimo tempore
 constantio pat suo et gale-
 rio maximo. insimul tatu

medijs successerat educandu
 edidit. Que semp tunc et dilec-
 tu constantino ide habuit
 adultorq milite facto vxore
 dedit nepte sua filia sororis
 sue tribunusq constitutu re-
 misit ad patre suu. Qui ex
 eade vxore uiuente patre
 suo filiu genuit que floj vo-
 cari precepit. Qui nato est
 quidem septimo deamo con-
 stantini anno. sed p modu
 tempore filij eius constantij
 a beato paulo constantino
 politano epo deo disponente
 cathedrauius factus et bap-
 tizatus martius est vocatus.
 Venerabilis ergo baptizator
 eius id est patriarcha paulo
 ab eodem constantino q pat-
 ri impiu succedens in arria-
 na heresim declinauerat
 apud auitaulam quidam
 auisam nomine ob catho-
 licam fidem pulsus exilio ar-
 rianoz insidijs crudeliter
 strangulatus ad celestia reg-
 na victor migravit. Florus
 aute antiquo sermo confecto
 die clausit extremu. Terra
 sua pmo genito suo dimisit
 et duos frs iuuenes in ma-
 nu eius reliquit. Qui mortuo
 patre. terra viriliter rexit
 et frs suos cu filiabus nobi-
 lissimoz pagi hunc copu-
 lauit. Ex quibus pmo genita
 suo huius videlicet ut pdictu
 est quatuor filios generauit
 sed aute aumarus tres

Florus g tribus filijs flori
 regis mortuo constan-

lino et regnante constantino con-
stantinopolim venit cum filio
suo florido parvulo quem imp-
atori commendavit qui eum secu-
retur et militem fecit. Quae
etiam adhuc adolescentulum
juliano cesari cum ab eodem co-
stantino patri suo in gallias
adversus barbaros qui romanorum
terras infestabant ignarus
quod de eo dominus disponeret secum
ad ferenda praesidia adduxit
et exercitandum militem qui dum
prevaluit in comitatu suo de-
tinuit. **S**ed vir sanctus magister ele-
git deo servare caelesti quam sub
impatore terreno militare quod
ad hoc specialiter effectus ut
simpliciter sanctae crucis vexillum
in oculis mundi patris erige-
re et adorandum deuberet et
militiae sacramenta evangelis
mutaret edictis. Cui clarior
clarior sed clarior meritis
ab infanzia devotus a puer-
icia profectus in adolescentia
perhibuit de die in diem de
virtute in virtute proficiens mag-
nus in mundo claruit mirabi-
lis et doctus catholicas lege-
lateque replenduit. Cui omnia
tanta virtute et miraculo tam
grandi et stupendo in ma-
nibus dei inchoaverat quod mi-
si et propositum in eis semper exauso
et beatorum exitus haberet. In
mo mirum si post tam mirabi-
lem quae ad se deus illum tra-
xit conversionem et virtutum
sublimitate ardua et miraculorum
claritate gloriam et religionis
decore splendida iugiter usque
ad vitam finem non ageret con-
versacione. Cuius enim non om-
nifere virtute et miraculo mira-
bilis ducit infantulum vir de-
cemem ab uberibus ut sic di-

nam cum lacte matris imbibit
erroris funtina exhorruisse
suprahaone parentibus tutori-
bus atque actoribus nunc minus
nunc verbis nunc blandis
insistendo de hortantibus ad
crisi fide et ad ecclesie aug-
mentum dum praeparat sacramenta con-
fugisse societatem. Cuius
enim summi attollat praerogative
puerum duodennem in statu
cordati et sapientis viri etatis
teneritudinem non respicien-
do heremum squalorem et
quidquid ibi tolerare potest ac
si delicias concupisse et quod in-
terim pro corporis imbecillitate
non valebat sed postea imple-
turus erat in meditanda salubri
et desiderando in conspectu
dei qui non minus velle pro facto
reputat iam facere. Cuius non
in signi laude praedicandum cen-
seat adolescentem in summi
emittit delicias viribus patris
sclari in platu militiae quasi
solitarii vel monachi se ex-
hibendo non solum ab opibus
malis sed et ab omni concu-
piscenda nefaria continens
se et in medio fornacis ba-
bilomae sulphure et puer
feruentis se illibatum custodisse
in aliis aliena diripientes
et eum iridentes. sua non modo
supflua sed etiam necessaria
pauperibus erogasse et quod
praepara quae transcendat ut
indivisa claudere patet fecisse.
De altera quippe duarum vestium
pro christo danda non de una dui-
denda praepara habemus. Quod
fecit iste cum cor et sua et

scilicet christo
impendere
quo et illud
dampnat quod
tissimos et
regibus am-
to quod et ven-
lam cesari
illud in duffi
comitatu seu
maiores
in adolescentem
obsequium con-
and. ult ap-
ad hoc pfer-
re sibi mu-
contrarieta-
rupta seruo
extrema sem-
est et humi-
tenit. Cui
considerati
perem con-
dis christi vi-
et illam qua
angelos in-
visione tam gra-
de qua alio
non est sed m-
hanc danti d-
reus scienti-
reus conste-
tis a beato p-
dem patris
baptismi sa-
le voluebat
quod est par-
quasi in par-
naturali ad-
umpere ge-

seipm xpo et p xpo frbro
impendere paratu erat In
quo et illud qd no cu stupoe
accipiat qd nit parentes di
tissimos et nichilos utpote
regibz annuus editos consti
to qd et regis constantii et u
liam cesaris nuc huius nuc
illis in diuisis terraz pibz
comitatu sequi et eis v'pote
maternoz aminaloz filijs
in adolescentia adherere et
obsequi coactis qz alter arti
ano. alt apostata vterqz orth
odoxoz p'seutor eat in tanta
rey sibi inuicem oppositarz
contrarietate et fidem incor
rupta seruauit et paupiate
extima semp amplexatus
est et humilitate pfectam
tenuit Quis et illud in eo
consideratu qd ea qua pau
perem contexerat pte clami
dis xpm videns aramdatau
et illam quasi ostentando ap
angelos inde gloriantem de
visione ta grandi et ta gliosa
de qua alio glaret ipe gliato
no est sed magis humiliata
hanciantis desiderio instar
terru stientis ad fontes aqz
reus constantinopolim pcep
tis a beato paulo vrbis eius
dem patriarcha ut pdiximo
baptismi sacramentis qd sedu
le voluebat pectore et lon
go estu parturiuerat et ia
quasi in partu maturitate
naturali ad fructu vite e
rumpere gestebat ipe libes

ad effectum pducere instituit Ad
hoc videlicet ut calcatis om
nibus scli lenocinantibus oblec
tamentis libere vacaret deo
et absqz impellacione aure
exterioris celestem erigens
conuersacionem gustaret
crebris et videret qua sua
uis est dñs Quid vnu cu iuxta
sententia dñi maxime ducet
necessariu et ad solu adipis
cendum vehementer ferueret
qd no contempari delectet
quis no imitari qua simpli
a et germana caritate pro
salute frs detulerit O vere
mirabilem sn adolescentis
benignitate qcu optimam
habeat ptem q nulli conse
quenti aufert no nisi in fo
ramine petre et caucerna ma
tene optime se posse cognoscet
vbi vincta pterio et singulae
refrigeriu confugientibus in
umbraulū diei ab esu et
in securitatem et absconsio
nem a f'bine et a pluuia
voto tam sanandi socu cont
votu biennio mala mundi
tolleuuit stans foris qsi sine
tecto int' pcellas nimbos
et grandines in limo pfudi
in lubrico scli vbi no inueni
ret r'que pes eius vbi non
solu murens affligeret s
et pitulis vrgueret inume
ris Quid faceret vl' ponit qd
no faceret p salute multoz
q pro vni' deuocione tantu
tedij sustinuit ta diuturnum

quens sue dispendium protulit
Quas cruces que supplicia
quas iniurias si inferent per
saluatorem non epulis omnibus
quibus delicias ante ferret
qui per amore hominibus mor-
talis singularis gaudii sui
vniuersi eque desiderium per
dilatione acriter cruciabat
tamdiu adimplere distulit
Sed perfecto sancti iuuenis exerce-
bantur paucitas probat for-
tudo experientia formabat
et perdiscerat in se ipso pon-
tanea caritate quod postea tempore
oportuno episcopi amantem posito
debita sollicitudine facien-
dum sibi esset de multis ita
docto a iuuentute fecit ut
ipsum in senectute viderent omnes
fere homines et plures quam
exigi deberet ab eo in diebus
maximi imperatoris quando se-
cundum caritatem quam sua non quirit
ambulans non solum iuxta pau-
lum fieri optauit sed eam ana-
thema pene se fecit a christo
per fratres noxie communionis
non voluntate sed necessita-
te conuentum iniens ut hinc
quaque ceruicibus seu regis
gladius imminerebat hispani-
am caelestis consuleret Sed sa-
ens paulo dubio adimplenda
legem aliorum onera ab eis
esse portanda faciens dilecti-
onem legis esse plenitudinem

faciens caritatem esse vniuersi
perfectio principium fructuum
hospitalium faciens per ipsam seru-
endum inuicem ipsa vero inuicem
exade et ambulante in ea
non errare nec deficere caritate
vniuersi fretis suffragis seauere
presumebat quoniam quidquam aliqua
do deficiente per eius conseruati-
one inuicem per ipsam quod oportet
inuitudine patrum suauissime
restaurari ut suppleri posset
nec obsecro cuiquam obsequio
rosa sit vel odiosa iudicetur
ista ob admiratione et con-
templanda martini in etate
adhuc iuuenili merita facta
digressio cum totius opustuli
hinc summa in ipsum respiciat
nec minus pro ostenda et ca-
ritatis eius habundantiam qua
semper toto affluxit et origines
nobilitate a seueris promouit
ipsius scriptore premissa quam
pro per dictorum consanguineorum
eius venerabilium ut conuicta
onem ut obitu posteris insi-
nuandum meritis licet solum mo-
uerimus

Sed ut ab hinc iam ad suscep-
te narrationis seriem
rectam martini veteri exuta
et nouo per baptismum induto
homine tribum sui quem tanto
pere lucrari christo satagebat
qui euoluto tribumato sui tempore
mutata vita et habitu serui-

4
iuxta se deo pollicebatur et e-
uicta supplicatione et dilec-
tione quasi ligatus per biennium
non rapimus sed satis ut repar-
miserentis operibus in comitatu
moratus est. Quia expecta-
tione quam quissime ferebat
exacta omnino non adqueuit
carnem et sanguinem et licet
repugnante et indignante
resare abiurata scilicet mi-
litem abdicatis parentibus
pater et patria in qua natus
et notus diues et inditus et
ob hoc reuerendus et magni-
ficus haberi poterat deo no-
bis illum in patriam destina-
te in externas has regiones
diffugiens ubi incognitus et
inglorius reputaretur exul
et pauper laudabilis mar-
gumem sue magne humili-
tatis doctus et exemplis pro-
tantissimi et expectabilis vi-
ri hilarii qui in diebus ecclesie
gallicane singularis et colu-
na et lucerna apparebat eru-
dientem se subdidit discipulis
ne inuacium vel pro adose
curreret si suo ferret iudicio
et se sibi magistrum constatue-
ret et ne maderet eorum
numery quibus dicitur. De vobis
qui sapientes estis in oculis
vestris et coram vobis ipsis
prudentes. Cum in scola
virtutum desudanti iuberet a
magistro celsiore leuita ordinis
quodum ascendere ipse in aug-

mentum profecto sui in infimo
exoraste officio eo securis
quo humilis eodem tandem
magistro suo concedente et
mirante subsedit.

Quodigitur iam de hoc viro
tanta humilitate fu-
dato fieret nisi ut secundum
scripturas humile spiritu suscipet
gloriam et qui se humiliauerat
a summo humilitatis docto-
re quem pene sequebatur exal-
taretur quasi in silencio sub-
dito inuestigaret potens
ope et sermone et apostolice
digno ministerio aliis no-
tis faceret vias vite. Et quomodo
ad misterium accederet nisi assu-
meret et quomodo predicaret nisi
mitteret propterea cum apud
magistrum in summa degenens
subiectione et quiete insti-
tueret nichil de se magni
estimans nichil alii dypo-
nens a domino qui cor puuli sui
intuebat et magni per-
debat operis euangeliste
per reuelacionem iubet exerte
et preces quos adhuc genti-
litatis error detinebat ad
infirmum illis fidem christi
monet visitare. Oraculo ita
quod fretus diuino ex lucerna
beati hilarii nam nec dum ab
augustino constantino per fidei
defensione in exilium missus
fuerat quorsum iustus erat
deuoto proficiscatur et cumque
verbum dei spergens multa

ex conuersione infidelium messe
horreo xpi inferre conten
dit parentesq; suos coopan
te gna supna ad xpiane fi
dei pffessione conuertit solo
patre inuitabili dei iudicio
in ymagine et errore terti
hois pmanente et ex sola
veteris vfo auctoritate male
ab infana mbibiti supsti
aone fanata cultu pnaat
defendente matre q; que
eu mudo genuerat ipse in
xpo regenerauit. factu e
spualis pr auo carnalis e
rat filius et prestans ei vt
esset mitu aliqd noue in
deo creatue a q ipse vt ho
mo existeret post deu mitu
accipat Effiat aute vt et
ista et ceteri quos saluti con
quisierat p manq; patruoꝝ
patris sui suoꝝ scilicet p pa
truoꝝ martin et aumari
qui xpianissimi erant et au
tamb; si deputatis officio su
gebant. In quos baptizati
sunt ead; hilgno et aumaro
cu septem filijs suis demete
videlicet pmo leto et theo
doro gaudente quiriaco et
innocentio Quoz pres psp
ti hilgno et aumaro no sicut
ali frs patna hereditate
diuidentes sed tamq; vno
ortu gemmi nati sunt sic
vna domo vno fundo vna
re cu comuni cu vxorib; et

filijs contenti sunt Eodem
autem anno quo baptizati
sunt via vniuse carnis mig
ressi sunt

Hoc itaq; pnomnati sep
tem filij omnia pdia sua
benedictes pnam pau
perib; dist buerunt seruosq;
suos ingenuos fecerunt Ipi
vero in quoda loco se inclu
serunt lectiori oramq; vaca
tes et duob; tantu seruulis
contenti q; eis officiu consola
aomb; impenderent vnebat
in cenado constituti sine que
rela tam deo qua hominib;
placentes vxoz et liberoz
gto consorcio carentes tele
benq; vita acitare satagen
tes De reliquis aute aboz
ipsoꝝ ad quasnamq; pres
deferrent vel a qbusnamq;
mfirmis sumerentur quili
cuq; mfirmis tenebant p
no sanabant. Qua ob ven
pno ex adiacenti puinaa
et postmodu ex omni regi
one illa pene vniusi venier
tes illos sicut dei plias vene
rabant. Ex quib; niti pdia
aone eoz fidem ipoz imitan
tes xpianitati subiacbant
et veterē hominē exuentes
nouū q; secūdu deū creatū e
induebant. Ceteri pnapes
Abum et milites xpiani et
iudei et gentiles eos visita
bant reuerēbant et extole

bant
pmoti
on hui
fuge lat
patiam
eunt que
eis eser
to alij
sine pal
simo ma
tempant
deus et
amori
elictis
sibi se ab
sequens
comitenti
no ppe v
tem ab
polluta
nam in
plens et
et hono
duca
illa fuger
et pmissi
conhplu
diderat
illi plom
verribua
ra et de
sola p
mfiante
Duc suo
naoms
oro aof
mrum du
sustabat